

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 80 kor. Félévre — — — — — 4.80 kor.
Negyedévre — — — — — 2.40 „ Egyes szám — — — — — 20 „
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Denunciáns cimborák.

Az új szolgálati rendtartás életbeléptetése óta most tárgyalta az első fegyelmi ügyet az állandó fegyelmi bíróság: a vasuti és hajózási főfelügyelőség kebeléből alakított háromtagú testület. A bíróság elnöke egy miniszteri osztálytanácsos, tagjai két, az osztálytanácsosnak alárendelt főfelügyelő volt. Garai Ármán vasuti munkás fegyelmi ügyét tárgyalták, kit a Máv. igazgatósága október 7-én sztrájkra való izgatás miatt az új szolgálati rendtartás 67. §-a alapján elbocsátott. A fegyelmi ügyet és annak előzményeit lapunk más helyén tárgyaljuk, itt csak azokra a tanulságokra akarunk rámutatni, amik az első fegyelmi ügy tárgyalásából a vasutasokra reámerednek.

Az állandó fegyelmi bíróság úgy rugta fel az új szolgálati rendtartást, hogy az ma a gyakorlatban összefoldozhatatlanul heves a vasutas közvélemény előtt. A gyakorlatban nincs többé fegyelmi szabályzat, nincs fegyelmi hatóság, nincs fegyelmi bíróság, kimult a szolgálati rendtartás.

Az állandó fegyelmi bíróság mindenekelőtt megtagadta a védőnek és vádlottnak azt a kérelmét, hogy a fegyelmi iratokba betekinthessenek, bár erre a szolgálati rendtartás 59. §-a világos jogot ad nekik. Megtagadta ezt az elnök, megtagadta az előadó is, ami csak természetes, amikor olyan fegyelmi bíróságról van szó, hol a bírósági tagoknak a hivatali felebbvaló az elnökük.

Megtagadta pedig azért, mert Garait hazug, aljas denunciálás alapján bocsátották el s a denunciánsokat az állandó fegyelmi bíróság kiadni nem akarta. Hü segítőtársakra találtak a hazug denunciánsok a legfelsőbb fegyelmi bíróságban. Az érdeklarás, a betyárbeccsület győzött a törvény, a szolgálati rendtartás, a jog és birói kötelesség, a birói eskü szentsége fölött.

Mert esküt is tesznek a fegyelmi bíróság tagjai. Esküt többek közt arra, hogy minden érdekelttség és elfogultság nélkül, a törvények és szolgálati szabályok értelmében hiven és részrehajlatlanul fognak eljárni. De mit törődnek ők az „isten engem úgy segítjen“-nel, mikor arról van szó, hogy a Máv-nál divó, virágzó spicli-rendszert, denunciáns intézményt akár törvények vagy rendeletek, vagy emberáldozatok árán is meg kell védeni. Lehet-e egy ilyen megalkotott bíróságnak más szerepe, más hivatása, várhatunk-e tőle más eljárást?

A denunciáns cimboraságot betetőzte ez

a bíróság akkor, mikor az ügy érdemleges tárgyalása elől megfutamodott és bár kitűzte a felebbezési tárgyalást, görcsösen kapaszkodott abba, hogy öneki nincs hatásköre, hogy ő nem illetékes. Nem mehetett bele ez a „felesküdt“ diszbíróság az érdemleges tárgyalásba, mert akkor a saját szervezeti szabályzata 11. §-a szerint fel kellett volna neki olvasni az összes adatokat, ki kellett volna szolgáltatni a cimborákat. A denunciáns-rendszer új, intézményes oszlopa ezt nem tehetette.

Egy órai látszólagos tanácskozás után, mert hiszen a határozat már előző napon a tárgyalás előtt megvolt — ezt a tárgyalás elnöke a védőnek elmondta —, kimondta a vasuti pragmatika fegyelmi részének legfőbb üre, hogy tekintettel arra, miszerint a vasuti igazgatóságának a 61790/III. számú miniszteri rendelet szerint e fegyelmi ügyet a régi szolgálati rendtartás szerint kellett volna elbírálni, ami ellen felebbezésnek nincs helye, ő, az állandó fegyelmi bíróság, nem tartja magát illetékesnek e felebbezés elbírálására.

Meg kell mondani azt az igazságot, hogy nem arepirulás nélkül hirdette ki e határozatot a miniszteri osztálytanácsos és meg sem kérdezte a vádlottól, hogy megértette-e a határozatot, a szó legszorosabb értelmében kifutott az „igazság templomából“.

Érezte, mert éreznie kellett, hogy mit mondott, mit cselekedett! Kimondani azt egyik mondatban, hogy a Máv. szabálytalanul járt ebben az ügyben, konstatálni, hogy az elsőfoku hatóság önkényesen, törvényes rendelet felrugásával hozta meg határozatát, de ugyanakkor a másik mondatban épp úgy felrugni törvényt, rendeletet, emberi becsületet és birói lelkiismeretet, még ez a bíróság is csak futólépésben merészkedett.

Mert józan észszel, kissé becsületes, részrehajlatlan észjárással lehet-e más következménye annak, ha az elsőfoku fegyelmi hatóság szabálytalanul határoz, mint az, hogy ezt a szabálytalan határozatot hatályon kívül kell helyezni, különösen akkor, mikor e bíróság szervezeti szabályzatának 13. §-a világosan megmondja, hogy a bíróság nem hozhat más határozatot, mint vagy helybe hagyja, vagy hatályon kívül helyezi az elbocsátó határozatot.

De ezt nem teheték. Nem pedig azért, mert az elsőfoku fegyelmi hatóság elnöke államtitkár volt, a másodfoku osztálytanácsos.

Ezt nem cáfolhatja meg egy alsóbb rendű

hivatalnok. Ez csak természetes. De nem tehetette azért sem, mert az elsőfoku határozatot csak érdemleges tárgyalás után változtathatta volna meg, akkor fel kellett volna neki olvasnia az iratokat, kiliferdlni a hazug denunciánsokat. Ennyit egy független birói lelkiismeret egyszerre el nem bírhat.

Megtörtént. Elvégeztetett. Álróféta, vasutas grófi apostolok vasuti hajnalhasadásról beszéltek az új szolgálati rendtartásnak fegyelmi részével kapcsolatban. Pirkad már. Itt az első jel. Az első fegyelmi ítélet. Szinte ordít belőle hangos szóval a védelem, kikivánczik belőle széles vigyorgással az oltalom — a denunciáns-rendszer részére.

Szép kilátás a jövő vasutas hajnalra! A sötétség biróvá avatott lovagjai a denunciáns bandával édes együttesben szolgáltatják lelkiismeretükkel a hajnali világitást, pragmatika-„igazság“ ölelő karjában megfojtott szegény vasutascsalád hullaszaga a derengő hajnal első illatát.

A jogot biztosító pragmatika gyakorlatban romokba roskadva, ott huzódik meg egyelőre a háttérben, hogy adott alkalommal megint mint egészségtől duzzadó moloch csapjon rá a vasutastársadalomra akkor, mikor kötelességekről van szó, áldozatokra van szükség. És hogy a kép teljes legyen ott áll a vasutasság ígértől elkábitott jórésze és gondolkodástól elszoktatott agygyal, elcsigázott idegrendszerének beteges vágyakozásával, ölbe tett kézzel várja — a derengést.

Nem látják, hogy itt tenni, cselekedni kell! Hogy amint felrugják a pragmatikát akkor, mikor jogokról van szó, a felsőbb-ségek, azonnal talpra kell állaniok, mint egy embernek és vagy elsöpörni a föld színéről, vagy megvédeni legalább azt a semmit, ami az elnyomatás, önkényeskedés és gázság ellen amugy is alig véd. Egygyé kell olvadni ebben a kérdésben az egész vasutastársadalomnak és megfojtani ezt a rendszert, mely a gyakorlatban a vasutasságot akarja megfojtani.

Munkára, becsületes elhatározásra hívjuk fel az ország vasutasait. Ez a pragmatika, így, ahogy megalkotva van, áldást nem hozhat, nyomában csak átok kél, mint ahogy az első eset is szomorúan bizonyítja.

Nem kell, nem szabad várni addig, míg a sóhaj és átok kétségbeesett csatakiáltássá erősül: Öntudatos vasutasnak elég az első jel, hogy lásson, ítéljen, eszméljen.

Vérbíróság.

Budapest, 1908 február 19.

A Máv. október elején, fékeveszett hatalmi őrzőségében tucatszám fosztotta meg azokat a vasutasokat kenyerüktől, akik szabad vasutast akartak teremteni szabad országban.

Ezek közé tartozott *Garai Armin* elvtársunk is, akit minden kihallgatás nélkül, zsarnoki módon elbocsátott a Máv. a szolgálatából.

Garai elvtárs, miként a többi megrendszabályozott vasutas, megfelebbtezték ügyüket.

A mai napon került a Máv. vértétele *Garai* ellen a kereskedelmi minisztérium kebelében megalakult *állandó fegyelmi bíróság* elé.

Es ez a bíróság, mindjárt az első debutje alkalmával úgy mutatkozott be a százezernyi vasutasság előtt, hogy mindenki meggyőződést szerezhetett arról, hogy ez nem *független bíróság*, hanem *szolgahad* s amely bíróság tagjai annyit értenek az ítélkezéshez, mint hajdu a harangöntéshez.

Nem is kellene nekünk ezt a nézetet ide írunk. Aki elolvassa az események láncolatát, az maga is arra a meggyőződésre jut, hogy helyes volt álláspontunk, amidőn már az „*ankét*” alkalmával kikeltünk a lapok hasábjain a *pragmatika* meg a *fegyelmi bíróságok* illetően való megalkotása ellen.

A mai tárgyalások beigazolták, hogy igazunk volt. De beigazolták azt is, hogy a bíróságnak fogalmuk sincs a *fegyelmi bíróságok* szervezeti szabályairól sem.

De ne vágjunk az események elé. Olvasóink elé tárjuk az események láncolatát.

Ez évi október hó 1-én az eskütétel alkalmával a dunaparti raktári munkások gyűlésén megjelent *Garai* elvtárs s a központi vezetőség határozata értelmében az eskü letételére szólította fel a vasutas munkásokat. Ebből kifolyólag *Garai* az igazgatóságtól a következő tartalmu iratot kapta:

227.356/1907. A. I.

Megállapított, hogy ön f. évi október hó 1-én este a Vasuti munkások Országos Szövetségének dunaparti és ferencvárosi helyi csoportjai által az Ipar-utca és Soroksári-utca sarkán lévő Franke-féle vendéglőben megtartott ülésén többek jelenlétében arra izgatva a vasuti munkásokat, hogy folyó évi október hó 10-én egy adott jelre mindnyájan hagyják abba a munkát és tovább ne dolgozzanak, hanem vonuljanak ki az utcára a tüntetőkhöz.

Ezáltal ön a Szolgálati és illetmény-szabályzat 45. §. 3. pontjába ütköző munkamegszűntetésre irányuló izgatás szolgálati vétségét követte el, miért is — a hivatkozott szabályzat 67. §-ában biztosított kivételes fegyelmi hatósági jogunknál fogva — önt fegyelmi büntetésképpen, azonnal beálló hatálylyal a magyar királyi államvasutak szolgálatából elbocsátjuk.

Budapest, 1907 október 7-én.

Ludwigh,
elnök.

Tudni kell most, hogy a 45. §. 3. pontja szerint fegyelmi vétséget követ el, aki sztrájkra izgat. A 67. § pedig feljogosítja a vasutat, hogy mindeme vasutasokat a rendes fegyelmi ut mellőzésével azonnal elbocsáthassa.

Garai elvtárs az ügyet az állandó fegyelmi bírósághoz felebbezte meg. Ez a fegyelmi bíróság e hó elején a következő idézést küldte *Garai* elvtársnak:

419/1908.

Vasuti és hajózási főfelügyelőség.

Garai Armin urnak,
volt Máv. műhelyi kocsilakatos

Budapesten.

(A Máv. igazgatóság útján.)

A m. kir. államvasutak igazgatóságának 1907. évi október hó 7-én 227.356. szám alatt hozott, a szolgálatból való elbocsátó határozata ellen benyújtott felebbezésére értesitem, hogy a felebbezés a vasuti szolgálati rendtartás 50. §-a alapján alakított állandó fegyelmi bíróság által a

m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség tanácstermében (Budapesten, II., Lánchid-utca 2. sz. a.) 1908. évi február hó 19-én délelőtt 10 órakor fog a nyilvánosság kizárásával szóbelileg tárgyalatni, amely tárgyalásra önt ezennel megidézem.

A tárgyaláson védője is jelen lehet, elmaradásuk azonban a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Budapesten, 1908 február 7.

Söpkész,
miniszteri osztálytanácsos,
az állandó fegyelmi bíróság
elnöke.

Egy nappal a tárgyalás előtt megjelent *Garai* elvtárs védőjével, *Dr. Landler Jenő* elvtárral az állandó fegyelmi bíróság elnökénél, *Söpkész Sándor* miniszteri osztálytanácsosnál.

Dr. Landler hivatkozva az állandó fegyelmi bíróság szervezeti szabályzata 11. §-ára, mely szerint:

„... a terheltnek, illetőleg védőjének joga van a tárgyalásra történt meghívása után a fegyelmi iratokban foglalt s az ügyre vonatkozó adatokról az ügy előadója útján tudomást szerezni”,

azt kérte, hogy az iratokba betekinthessen. Megindokolta ezt azzal is, hogy a szolgálati rendtartás 59. §-a így szól:

„A terhelt a tárgyalást megelőző nyolc napon belül a fegyelmi iratokat megtekintheti, azokból jegyzeteket készíthet és a tárgyalás határnapjáig védőiratot nyújthat be.”

Mégis, minden világos rendelkezés ellenére, az iratokba való betekintést megtagadta az ügy előadója, Holló Mihály, kir. tan., főfelügyelő.

Tanuk erre *Söpkész Sándor* és *Rácskay Gyula* urak.

Igy ragaszkodnak a bírák a törvényhez. Azok a bírák, akik esküt tettek; a mindenható Istenre esküdve azt ígérték, hogy a „szolgálati szabályok értelmében hiven, lelkiismeretesen” stb. stb. fognak eljárni.

A java azonban csak a tárgyalás alkalmával következett.

A bíróság elnöke, *Söpkész Sándor* szólásra hívta *Holló* előadót, aki *arra kérte a bíróságot, hogy mondja ki, miként ebben az ügyben nem illetékes.*

Dr. Landler Jenő erre elővette ismét a szolgálati rendtartást.

A 67. § ugyanis kimondja:

„A kereskedelmi miniszter a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség vezetése alatt állandó fegyelmi bíróságot rendel ki, mely a jelen szakasz alapján történt elbocsátások, illetőleg az ezek ellen benyújtott felebbezések felett, mint az ezen esetekre szervezett külön fegyelmi bíróság végérvényesen határoz.

Ezen fegyelmi bíróság határozata a vas-
utra is kötelező.”

A védő utalt az állandó fegyelmi bíróság szervezeti szabályzatának 13. §-ára, mely szerint:

„Az állandó fegyelmi bíróság határozata csupán annak kimondására irányulhat, hogy az állandó fegyelmi bíróság helyben hagyja-e az illető vasutagazgatóságnak a terhelt elbocsátását kimondó határozatát vagy pedig azt hatályon kívül helyezi.”

Ennélfogva nagyon helyesen érvelt a védő, amidőn eleve tiltakozott oly értelmű határozat ellen, amely szerint a bíróság kimondja, hogy ő nem illetékes ebben az ügyben.

De tekintettel kell arra is lenni, hogy a Máv. igazgatósága, amidőn a *Garai*-pör aktáit az állandó fegyelmi bírósághoz felterjesztette, elismerte a bíróság illetékességét, sőt *amidőn Söpkész ur, a bíróság elnöke, beidézte Garait a fegyelmi bíróság elé, már akkor is elismerték, hogy a bíróság illetékes.*

A Máv. képviselője, *Békéssy Ferenc dr.*, osztotta a védő nézetét.

Mégis a bíróság elkövette azt, hogy egy órai tanácskozás után (amely idő éppen

ellegendő az egész minisztériumot mozgósítani) kihirdette, hogy miután a *Máv.-nak a régi szolgálati rendtartás értelmében kellett volna ítélkeznie, ennek alapján felebbezésnek nincs helye.*

Ezzel tehát kimondották, hogy a *Máv.*, amidőn *Garait* az új szolgálati rendtartás értelmében bocsátotta el, jogtalanul cselekedett.

A Máv.-nak tehát Garait az ítélet értelmében munkába kellene állítani.

Mivel ezt aligha fogja tenni, polgári per útjára kerül az ügy. Hogy ez mily eredménnyel fog végződni, kitetszik *Dr. Békéssy*, a Máv. képviselőjének nyilatkozatából, aki azt mondta, hogy *ebből a „formai hibából” kifolyólag Garainak nyert ügye van.*

De bármily ítéletet hozott volna is az állandó fegyelmi bíróság, mindenképpen a Máv. huzta volna a rövidebbet.

De a bíróság nem mert belemenni az érdemleges tárgyalásba, mert akkor a denunciáns neve kitűnt volna a periratokból.

A Máv. pedig védi, tenyészt, neveli a denunciánsokat, de ki nem adja soha.

A *Garai*-ügynek a második felvonása ezzel lejártszódottnak volna. *És ezen ügy mellett eltörpül majd a 13-asok pöre. Ez az ügy, amelyben már is titkos dosszierek vannak, Dreyfuss-pörré fogja kinőni magát.*

SZEMLE.

A Máv. Igazgatósághoz.

Az ujszolnai fűtőház valamennyi munkása azzal a kérelemmel fordul a Máv. Igazgatósághoz, hogy mentse meg a munkásokat Honfi (Holba) mozdonyfelvigyázó rémes garázdálkodásaitól, aki felrugva a pragmatikában biztosított csekély jogokat, a legdurvább szidalmakkal illeti a munkásokat. Sőt hazug denunciálásával még a fűtőház-főnököt is a munkások ellen ingerli.

A gyalázatos bánásmód miatt a munkások oly elkeveredettek, hogy képtelennek a felelősségteljes szolgálatukat pontosan elvégezni, amint az intézet érdeke megkívánja.

A munkások nem kívánnak egyebet, csak annyit, hogy az Igazgatóság szigorúan utasítsa Honfi mozdonyfelvigyázót, hogy a munkásokkal úgy bánjon, amint emberekkel banni kell.

Ennyit joggal remélhetnek a munkások! Ennyit megtehet az Igazgatóság úgy a munkások, mint az intézet érdekében.

Nemzetköziség — hazafiság.

Ezerszer ránk sítik ellenségeink a hazátlanság, a hazaárulás bélyegét, mert azt hangoztatjuk, hogy: „Világ proletárjai egyesüljete”, mert testvéri szeretetet hirdetünk a dolgozók között s nem tanítjuk a magyar munkást meggyűlölni, azt a proletárt, aki történetesen nem magyar anya tejét szivta. És ezt bűnünkül róják fel.

Hogy azonban a papság és az agrárius tizezerholdasok is nemzetköziesek, azt a kormány megfizetett tagjai nem merik a csuhások és a grófok orra alá dörgölni.

Sőt mi több, a „Budapesti Hírlap” maga is nemzetköziesnek csapott fel, mert nem tartja szükségesnek kirohanni az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ellen, amelynek tagjai a grófok, a bárók soraiból kerülnek ki s akik valamennyien a hazafiság szent kövével verik a mellüket.

Ezek az urak most évi jelentést adtak ki, ahol így írnak a fajmagyar hazatulajdonosok:

„... a mezőgazdaságot válságos helyzetéből csakis nemzetközi intézkedésekkel egyértelmű megállapodásokkal lehet kiegészíteni.”

„Ma még ez sokak szemében a jövő zenéje, de senkisé tagadhatja, hogy a mezőgazdasági válságból kivezető ut csak ez lehet. Ha tehát a vége, a mezőgazda-

ság szervezését nemzetközi alapon, tehát a közös összekötő érdekek alapján elérni akarjuk, akkor akarnunk kell az erre szolgáló eszközöket is, mint amilyen a római nemzetközi mezőgazdasági kamara . . .“

Nekik szabad nemzetközieseknek lenni. A munkásságnak nem. Hja, paraszt, az más!

Szemfényvesztő csalogatás.

Az északi főműhelyben van egy virágzó testvér sportegyesület, a „Törekvés“, mely már a budapesti fejlett sportkörökben is jelentős szerepet visz. Ennek az egyesületnek tagjai kizárólag az északi főműhely személyzetéből kerülnek ki, túlnyomólag munkások, de résztvesznek a vezetőségben a tisztviselők is.

Előre kell bocsátanunk, hogy eddig ez az egyesület egyedül a nemes sportnak élt. Távoltartotta magát minden politikai és gazdasági vonatkozású mozgalomtól, mert úgy vélték a tagok, hogy köztük a jó egyetértést csak úgy őrizhetik meg és tarthatják fenn. Mi ezt a felfogást mindenkor tiszteletben tartottuk. Bár a tagok között igen szép számmal vannak elvtársaink, őrizkedtünk eddig minden alkalommal, hogy eszméinknek az egyesület kebelében propagandát csináljunk. A „Törekvés“ maradjon továbbra is testvér egyesületnek — így gondolkodtak az északi főműhelyben munkástársaink is. Hisz első sorban a munkásoknak van szükségük arra, hogy a nehéz munkában elcsigázott testük erejét felüldítsék néha-néha, céltudatos nevelés útján azt fejlesszék, acélozzák és az élet küzdelmes viszontagságai közepette ellentállásra alkalmasabbá tegyék. Ne legyen hát itt is pártoskodás, ez volt a mi álláspontunk eddig.

Most váratlanul beleköptek a tisztas tábla. Kik? Hát ki más, mint a szentek. Néhány tulbuzgó tag mindenáron a szent szövetség kezére szeretné átjatsznani a virágzó egyesületet, hogy azt a legrövidebb idő alatt megrontsa. A Batthyány-szövetség ügye ugyanis veszettül rosszul áll, kiváltképp a vasuti munkások között, hát innen, ebből az egyesületből szeretnék hálójukat kivetni és jólfizető tagokat fogdosni. Csakhogy a vasuti munkások nem fognak lépre menni, bármilyen furfangosan csalogatják is őket.

Legközelebb az egyesület birkozó-versenyt rendez. Ezt az alkalmat használják fel a tulbuzgó szentek hálójuk kivetésére. Diszes tiszteletdíjat ajánlottak fel a mérközésre.

Ha tisztán nemes szándék rejtőzne emögött, még az elismerés hangján kellene róla megemlékeznünk. De hát régi közmondás, hogy: „minden szentnek maga felé hajlik a keze“. Mit ér a nemes tett, ha nem reklámcélokat szolgál? A fényesen csillogó és szemet megvesztegető tárgyakat kiállították az északi főműhely egyik kapujába. éppen oda, ahol az összes munkásoknak ki-be kell járni. És csudálatos, hogy bár több tisztelettárgy van kitűzve a versenyre, éppen csak a szentekét állították ki mutatóba!

Mert nem elég, hogy a hazaffyas ujságok, köztük természetesen a római mörécék is, hasábos dicshimnuszokat zengenek majd a szentek e „nemes tett“-éről, hanem minden munkásnak saját szemével is kell látnia a csillogó, szemfényvesztő tárgyakat. Ilyen merész módon akarják elszedíteni azokat a munkásokat, akik még eltántoríthatók és a Batthyány-akolba betéríthetők. „Minden szónál szebben beszél a tett.“ A szentek nem elégszenek meg ennek a régi mondásnak az igazságával, nem érik be a szerény elismeréssel. Nekik minden tettük ennél magasabb célt szolgál, a minden áron való tagfogdosás. Amikor erről van szó, eszközeikben ők nem válogatósak. Nagyon rosszul állhat a szénájuk, ha már ilyen csalafintasághoz is folyamodnak. Előre is biztosíthatjuk minden erőlködésük mellett azonban őket, hogy ügyeskedő fáradozásuk hiábavaló. A vasuti munkások bizalmát reklámhajszással nem lehet kiérdemelni. Mi magunk azonban eddigi tartózkodó magatartásunk tekintetében levonjuk a tanulságokat a jövőre.

Franschitz Gyula †.

Paulovits Ferenc lakatos volt a keleti fűtőházban. De csak volt. Hogy lesz-e, az már más kérdés. Akit egyszer a vonat elgázol, abból aligha lesz többé ember. És elszorul az ember szíve, ha erre gondol. Akinek a szívét nem indítja meg szegény Paulovits Ferenc kiömlött vére, az nem is ember. És volt ilyen is.

Franschitz Gyula. Jó vastagon szedttük a nevét, tessék emlékezetben tartani. Franschitz ur, munkás volna a fűtőházban. Ezt azonban el se hitte volna senkisének, ha történetesen jelen lett volna, amikor Franschitz ur elmondta a maga véleményét Paulovits balesete felől, szólván ilyenképpen a munkásokhoz:

„Ahá! Már megint egy szoci! Ugy kellett! Na, persze, hogy elütötte, mert amióta a vörös zászló alá sorakoznak, egyebet sem csinálnak, mint hogy politizálnak. Választójog kell nekik, hát egy kis istennyila nem kéne? Mi? Dolgozni, azt azonban egy sem akar. Amit azelőtt egy fél óra alatt elkészítettek, azon most 3—4 óra hosszat is elpiszmognak.“

És így folyt az undorító szóáradat, míg Franschitz ur egyszer csak azon vette észre magát, hogy nincs, aki hallgassa. Az ilyen ocsmányságot senkisének akarta tovább hallgatni.

Hát nekünk nem kenyerünk a denunciació, miként Franschitz urnak, aki kizárólag ebből él.

Ezt az erkölcsi prédikációt is csupán azért tartotta, hogy elterelje a felsőbbiség figyelmét a keleti fűtőház legnagyobb naplopójáról — saját magáról.

És ha a munkások már kevesebbet dolgoznak, mint annakelőtte, úgy ennek is csupán az a naplopó az oka, aki mindenkit feltart, aki mindenbe bele veri az orrát, aki mindenbe beleköt s aki egész idejét árulkodással, leskelődéssel tölti.

És ez a valaki ismét csak Franschitz Gyula, aki szívből örült annak, hogy egyik társa a vonat alá került.

Csakhogy Franschitz urat is érheti még baleset. Ha egyéb nem, hát kidől az a kerítés, amelynek annyit nekitámaszkodik s amelynek hasadékain leskelődik társai után, hogy aztán — besughasson.

Az ilyen emberek meghaltak az öntudatos munkások részére.

Méltán tettük tehát neve után a † jelet.

Madarat a tolláról, embert barátjáról.

A napokban nem kevesebb mint 3 Kardos-féle bank omlott össze. Kardosék jóbaráti viszonyban álltak Kossuth Ferencel, akinek jóvoltából egyik-másik kevés híján mandátumhoz is jutott.

Ezzel az ügygyel kapcsolatban most a Máv. munkásság köréből jellemző sorokat kaptunk.

T. Szerkesztőség!

A „Magyar Vasutas“ 1906. évi 9. számában foglalkozott Czigány Sándor hazaffyas munkásvezér üzelmeivel.

Kimutatták Önök, miként fogdos Czigány balekokat.

Czigány Sándor a fent említett cikk megjelenését megelőzőleg „hazafias érzelmei által áthatva“ és a mindenszentekre tett hivatkozással utnak indult a vasuti munkások körében, akiknek olesó és előnyös feltételek mellett elnyerhető pénzkölcsön megszerzésére ajánlotta fel szolgáltatási készségét.

Mi sem természetesebb, mint az, hogy a nagy drágaság és nyomorúságos kereseti viszony által agyonanyargatott vasuti munkásoknak a hiszékeny része a Czigány vezérnek hitt és a felajánlott szivességet elfogadta.

Az igaz, hogy Czigány Sándor az ígérteit beváltotta és minden nála jelentkező hiszékeny vasuti munkásnak megszerezte a felajánlott 200 korona kölcsönt egy ferencvárosi banknál. E szivességért, minthogy

maga is aktív vasuti munkás volt, csupán 10 korona közvetítési díjat szedett minden munkástársától.

A kölcsön felvétele alkalmával minden felvevőnek alá kellett írni egy 200 koronáról szóló váltót, amit a 8-as, 10-es csoportok minden egyes tagjának alá kellett írni, mint közös jótállónak.

A pénz átvételekor, leszámítva a minden címen felsorolt levonásokat, a 200 korona helyett minden kölcsönvevő 160 koronát kapott kézhez.

Ez volt az-uzsoracsapdába az első lépcső, amelyre a közismert hazafias munkásvezér szivessége juttatta a szerencsétlen embereket.

Mindez azonban csak a bevezetés. A többiről most értesültek az áldozatok, mikor arról győződtek meg, hogy az általuk ezideig befizetett egész összeget csalóbandának fizették és így a tekintélyes összegeket teljességében elvesztették.

Czigány Sándor a lapok közleményei folytán oly ismeretessé vált, Kardos Árpád-féle hirhedt banknak méltó ágense volt, s neki köszönheti sok száz munkáskéz, ha keresményének megtakarított részét elvesztette.

Czigány Sándor zsebrevágta a munkástársak keserves 10 koronáját, Kardos Árpád pedig Montekarlóban verte el a veritékkel megkeresett munkásfilléreknek egyik részét, a másiktól pedig fejedelmi köpenyt és más egyebeket vásárolt a feleségének, míg a szegény áldozatok nehéz munkájuk mellett rongyosan, dideregve éheztek.

Mindezeket pedig azért kell megemlíteni, hogy visszaemlékeztessük a vasutasokat arra az időre, amikor Czigány harcot folytatott a vasuti munkások öntudatos küzdelme ellen, amikor a becsületlen uton haladókat akarta Reich Izsák, Stider Sándor, Osváth István, Widemann-Szentiványi Árpád stb. segélyével tévutra vezetni.

Gyönyörű társaság! A madarat tolláról, az embert barátjáról . . .

KÜLFÖLD.

Az olasz vasutasszövetség január 29-től február 4-ig tartotta II. kongresszusát. A szervezetnek 33.500 tagja van. A bevétel múlt évben 183.145 lírára rugott, a kiadások összege 181.700 líra volt. A szövetség 48.667 líra készpénzzel rendelkezik.

Lapjuk, a „Tribuna del Ferroviere“ kéthetenként jelenik meg s kiadásai 28.000 lírát tettek ki.

A tárgyalások nagy részét a múlt évi milánói sztrájk megvitatása vette igénybe. Ennek a pontnak Billanovich elvtárs volt az előadója, aki a központi vezetőség ama álláspontját igyekezett menteni, hogy a milánói eseményekkel kapcsolatban miért nem provokálták az általános vasutas sztrájkot?

Nagy izgatottságot keltettek Ercole elvtárs szavai. (Ercole-t a milánói mozgalomból kifolyólag megrendszabályozták. A szerk.) Ercole szerint ő maga is a sztrájk ellen nyilatkozott, azonban a reformisták, akik a milánói munkáskamara többségét képezik, ezekkel a szavakkal támadtak rája:

„Ha ti nem sztrájkoltok, úgy árulók vagytok!“

És éppen a reformisták hagyták cserben a vasutasokat.

Végre is a központi vezetőségnek ama ténykedését, hogy az általános sztrájkot nem proklamálta, a kongresszus helyeslőleg helybenhagyta.

A taktikát illetően elhatározták, hogy esetről-esetre történjék ennek megállapítása. Egyhangulag fogadták el ama indítványt, hogy egy május 1-én benyújtandó emlékiratban követelni fogják a megrendszabályozottak visszavételét. Végül kötelességévé tették a csoportoknak, hogy a munkáskamarákhoz csatlakozzanak.

Vasutasok!
Mindenhol, ahol megfordultok,
követeljétek a Népszavát!

A Máv. és az iparfelügyelet.

A „Népszava“ három cikksorozatban foglalkozott az iparfelügyelőknek 1906. évben kifejtett tevékenységével. Ha figyelemmel átolvassuk eme jelentést, akkor nem esodálkozhatunk azon, hogy még egy katolikus reformer is kijelentette, hogy a töke nem egyéb, mint a munkás megaludt vére.

Hogy ez így van és még sokáig így is fog maradni, arról maga a jelentés adja a legégbekiáltóbb bizonyítékokat, amidőn feltárja, hogy mint kerülnek meg a tőkés az ipartörvényünk által elrendelt legelemibb baleset-védelmi törvényeket. De mindennél szebben beszél a jelentés ama része, amelyben az iparfelügyelő leleplezi a visszaéléseket, azonban viszont kijelenti, hogy nem lehetett meggátolni, mert részben nem áll a kellő eszköz rendelkezésére; részben az ipari kihágások megtorlására hivatott hatóságok a legritkább esetben alkalmaztak megtorló eljárást a tőkés ellen, akihez rendszerint sógorság-komaság érdek fűzi; részben pedig maga az iparfelügyelő volt elnézéssel a tőkés iránt, nehogy a gyenge, vérszegény gyárost tönkre tegye, ha a munkások védelmére szükséges intézkedések foganatosítását követeli.

Ezekután bátran elmondhatjuk, hogy Magyarországon az iparfelügyeleti intézmény csak „amolyan nesze semmi, fogd meg jól“, csak azért van, mert a külföldön is divatba jött, tehát illő, hogy nálunk is felkapják és lássa a világ, hogy nekünk is vannak szociális intézményeink, ha mindjárt csak korcsalakban is.

Reánk vasutasokra még ennek a korcsintézménynek a védelme sem terjed ki.

Nekünk nem áll módunkban, hogy a vasutnál nagyon gyakori balesetek elhárítása céljából valamely hatósághoz fordulhatnánk.

A vasutakat és a vasutasokat a törvény kivonja az ipartörvény rendelkezései alól.

Ha a vasutnál a műhelyekben baleset történik, akkor a baleset szemtanuját az odasiető mérnök és művezető urak rögtön eltávolítják és csak a szerencsétlennek a jajgatását vagy halálhörgését hallhatják, nehogy az esetleg előtörő vádakat is hallják a munkások, amelyek bizonyítanak a Máv. bűnösségét.

Hosszu szolgálatom alatt nem emlékezem egy esetre sem, hogy balesetek alkalmával a Vasuti és Hajózási Főfelügyelőség, — amely az összes hazai vasutak fölötti felügyeleti joggal van felruházva — megvizsgálta volna a baleset okát és megfelelő intézkedést tett volna, hogy a jövőben ilyen esetek ne ismétlődjenek. Arról pedig szó sem lehet, hogy időszakonként az összes ipartelegeket felülvizsgálják, vajjon megfelelnek-e azok csak kis mérvben is munkásvédelmi szempontból. De miért is vizsgálódnának, elvégzik a műhely és egyéb főnök urak, akik a balesetek okát, tényálladékát szokták megállapítani és amely megállapítást az Ellenbogen-Szentiványi alakok tanuvallozásai megerősítene, „az illető munkás saját vigyázatlansága volt a baleset előidézője“.

A jelentés szerint:

„Az iparfelügyelők az egész országban 19.714 intézkedést tettek. Ezek közül 9.412 intézkedés a balesetek elhárítására irányult.“

Hát tisztelettel kérdezzük a Vasuti és Hajózási Főfelügyelőséget, hogy hány intézkedést tett a vasutasok védelmére?

Vagy tán erre nincs szükség a Máv.-nál? Nézzünk csak kissé széjjel a legközelebb eső műhelyben, az északi főműhelyben, vajjon rendben van-e ott minden. Nem forog-e veszélyben a munkások testi épsége?

Kezdjük el a szemlét mindjárt a kapunál:

A józsefvárosi pályaudvarról van bevezetve a ki- és bemeneti vágány. Ez a vágány óriási emelkedésen fekszik, folyton tolatnak rajta, hol a szertári vágányra, hol pedig a kimeneti vágányra és éppen itt van a legveszedelmesebb hely.

Ha az ember végignézi, hogy mily gond-

talantul végezik a tolatást ezen a lejtőn és mily gondtalanul dolgoznak a családapák a kocsik alatt s elméjébe ötlük az embernek, hogy csak egy mindennapi esetnek kell előfordulni — csavarkapocs szakadás — és a kocsik teljes erővel rohannak a lejtőn le a javítás alatt álló kocsisorhoz és — tömegtemetést rendezhet a Máv.

De vizsgáljunk tovább.

A „szoufflé“ le-felszereléshez nincs állvány. A munkások löktokra állva szerelik azokat le és ha le van szerelve, akkor félkézzel kell kapkodnia, hogy magával ne rántsza az óriási, súlyos test.

A szegecsfej levágásnál szintén ilyen könnyelműen járnak el. Az egyik munkás hosszú acélrudat tart a fejhez, a másik pedig oldalt felfelé üt a nagy kalapácsal a rudra.

Még nézni is borzalmas ezen műveletet. A ráverő munkás sohasem biztos az ütésben, mert természetellenes helyzetben kell állania, meg azért sem, mert a hosszú rud nem áll a levegőben szilárdan, hanem folyton ide-oda inog.

Számtalanszor előfordult már, hogy a ráverő a fentemlitett okokból célt tévesztve, a társa fejéhez kólintotta a kalapácsot.

De gyakori az is, hogy a levágott szegecsfej teljes erővel röpült valamely munkás fejéhez.

Az itt felsoroltak csupán csak egy csekély részét képezik annak a nagy lelkiismeretlenségnek, amelylyel a Máv.-nál a munkásvédelmet intézik.

Érdekes az iparfelügyelők jelentéséből azon rész, amely a védőkészülékek eltávolításának gyakori esetét tárgyalja:

„A védőkészülékek eltávolításának nagyon egyszerű oka az, hogy a munkásokat majdnem minden telepen *hajszolják* és arra szorítják, hogy sokat dolgozzanak. Számos helyen darabszámra dolgoztatják a munkásokat és *oly silányan fizetik őket*, hogy egyenesen rá vannak kényszerítve a védőkészülékek *eltávolítására*. Maguk az iparfelügyelők is elismerik, hogy különösen a famegmunkáló gépekre még csak *tökéletesen* védőkészüléket lehet alkalmazni. A körfűrészeknél sokszor még a legnagyobb óvatosság mellett is kikerülhetetlen a baleset. A munkást a védőkészülék hátráltatja munkájában, a gyáros hajesárai vagy a darabszámok munka azonban siettetik a munka szapora elvégzését. Világos, hogy a munkás *anyagi érdekeinek biztosítására* feláldozza testi épségét, illetőleg a mindennapi kenyér megszerzése parancsoló szükséggel *arra kényszeríti őt*, hogy a védőkészüléket, amely munkájában gátolja, *lekapcsolja*.“

A jelentés eme része teljesen ráillik az északi főműhelyi viszonyokra azzal a különbséggel, hogy a famegmunkáló gépről le sem kell szerelni a védőkészüléket, mert oly sürün vannak ezek a veszedelmes, gyilkos gépek egymásra zsufolva, hogy életveszedelem közöttük járni. Ha pedig a III. a osztály kovácműhelyébe bemenne egy élő vasuti és hajózási iparfelügyelő, fél órai benntartózkodás után kijelentené, hogy életének összes bűneit leróta azzal, hogy végignézte azt a pokoli szenvedést, amelynek a benndolgozó munkások ki vannak szolgáltatva.

Mindezek a dolgok nemcsak az északi főműhely, hanem az ország összes vasuti műhelyei és fűtőházaiban fennálló viszonyokat jellemzik.

Ezeket változtatni csak a munkások szervezkedése lesz hivatva.

A szervezett vasutasok nagy tömegének kell tehát hangos szóval követelni:

Iparfelügyeletet, védelmet a vasutasoknak!

Akik a ti filléretekből huznak hasznót, azok az üzletemberek kötelesek benneteket támogatni azzal, hogy a Magyar Vasutast előfizetik.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményel.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur, valamint a Máv. igazgatósága világos rendelkezései ellenére egyes szolgálati főnökségek még mindig a régi, magasabb betegsegélyző járulékot fogják le és a július óta levont többletet még mindig nem térítették vissza. Felhívjuk a csoportok vezetősegeit, hogy az idevonatkozó konkrét eseteket a központi irodának küldjék be.

Felhívjuk mindama idegen [honos] tagtársainkat, akik a magyar állampolgárságot megszerezni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat tudassák a központi irodával. Tekintve az új szolgálati rendtartás idevonatkozó szakaszait, kívánatos, ha az illetők mihamarább közlik pontos lakcimeiket.

Az összes helyi csoportok vezetőségeinek figyelmébe! A csoporthelyiségek változtatása a község házában, illetve a polgármesteri hivatalnál minden egyes esetben bejelentendő. A bejelentés bélyegmentes; a bejelentő iven az elnök lakása kitüntetendő.

A helyi csoportok közleményei.

A horvát-szlavonországi kerület március hó 15-én, d. e. 9 órakor, az új-gradiskai sörházban (Zágráb, Marovszka-utca 10) évi közgyűlést tart.

A horvát-szlavonországi csoportokat kérjük, hogy küldöttjeiket haladéktalanul jelentsék be. A zágrábi tagtársakat arra kérjük, hogy a fontos napirendre való tekintettel minél nagyobb számban jelenjenek meg.

A nyugati helyi csoport vezetősége a következőket adja tudtul:

1. Vezetőségi ülés minden hó utolsó hetében csütörtökön este 7 órakor.

2. Taggyűlés minden hó 3-án; ha ezen nap vasár- vagy ünnepnapra esik, akkor az utána következő napon tartatik meg.

3. Hivatalos óra minden keddi napon. Ugyanezen napokon könyvtárórak és tudományos felolvasások tartatnak, valamint befizetések is eszközöltetnek.

A petrozsényi helyi csoport hátralékos tagjai felszólítatnak a tagdíjhátralékok mielőbbi kiigyezlítésére, ellenkező esetben a tagok sorából töröltenek.

A rákosrendezői helyi csoport saját helyiségében sorozatos felolvasást rendez minden hó 1-ét és 15-ét követő szerdán este 7 órakor. Pontos megjelenést kér *a vezetőség.*

A rákoskeresztúri helyi csoport értesíti tagjait, hogy minden hó 1-ő vasárnapján és 15-ike után eső vasárnap délután 3-tól 5-ig befizetést eszközöl; továbbá minden hó 4-ik vasárnapján délután 3 órakor taggyűlést tart.

Vezetőségi ülés minden hó 1-ő vasárnapján délután 10-től 12-ig.

A petrozsényi helyi csoport folyó hó 24-én taggyűlést, március hó 3-án vezetőségi ülést tart.

A Máv. gépgyári helyi csoport folyó hó 23-án, vasárnap délelőtt 9 órakor, az Orczy-ut 47. szám alatti Melicher István-féle vendéglőben taggyűlést tart, melyre a tagok nagy számu megjelenését kéri *a vezetőség.*

A sílfokli helyi csoport egyleti helyiségét Fő-utca 18. sz. alól Fő-utca 16. sz. alá helyezte át. Minden hó 16-án vezetőségi ülést, 26-tól 5-ig pedig befizetéseket tartunk.

Az aradi helyi csoport minden kedden este 6 órakor összejövetelt tart, amelyre a tagok szives megjelenését kérjük. Minden vasárnap délután 4 órakor felolvasás.

Felhívjuk mindazokat, akik a „Magyar Vasutas“ 1907. évi 30-ik számának birtokában vannak, azt a szerkesztőségnek sziveskedjenek beküldeni.

CSERE.

A debreceni műhelybe óhajt cserélni egy asztalos-bognár a szolnoki műhelyből

A pályaoőrök nyomorusága.

Szándékosan írom, hogy a pályaoőrök nyomorusága. Hazai vasutainknál, akár állami, akár magánvasut, a pályaoőrök helyzete a nyomoruságosnál is nyomoruságosabb. Hiába keresünk szavakat a magyar szó gazdag kincstárában, hogy a társadalmi életből kizárt pályaoőrök helyzetét ecseteljük, nem találunk. Embertől és társadalontól elzárva, legtöbb esetben kietlen pusztaságban állt a vasuti intézmény nagy érdekei fölött. Minden egyes pályaoőr, minden egyes őrház eleven utmutatója a kulturának, a haladásnak. Ott, ahol pusztaság, ott, ahol erdő vagy zordon hegyek vannak, ha vasut szeli keresztül, ott áll a pályaoőr, az emberi és társadalmi életből kitesztítva.

A pályaoőrök voltak az elsők, akik kinevezett kartársaink közül e lap hasábjait panaszaikkal és bajaikkal felkeresték. A pályaoőrök voltak azok, akik mult évben a nagy vasutas mozgalom alatt, az öntudatos vasutasok szervezetének keretében mondták el bajaikat és a vasuti munkások szövetségének révén adták be emlékirataikat. Mindezek a tények ékesen dokumentálják, hogy a pályaoőrök helyzete ugyanolyan, mint a munkásé, sőt még rosszabb. A különbség csak az, hogy a pályaoőrnek kinevezési okmánya van a nyomoruságáról.

Ha visszagondolunk ezekre az időkre, ha gondolataink megállanak a pályaoőrök mozgalmanak bármely fázisánál, kalapot kell emelnünk pályaoőr kartársaink öntudata előtt. Pályaoőr kartársaink, akik a kinevezett kartársaink küzdelmében a legnehezebb és leggőrgyösebb utat választották, e kitzelemben meg is állották helyüket. Hogy mindazon eredményeket el nem érték, hogy kívánságuk jelentékeny része nem teljesült, az csak azon mult, hogy a vasutas társadalomnak ahány kategóriája volt, az mindannyi felé huzott. A vasutasok számottevő serege nem azt kereste, hogy mi hozza őket össze, hanem ami elválasztja. Rideg kategória-érdek, bizonyos hatalmi és szellemi felsőbbtség uralta az egész mozgalmat.

Mind ezek miatt a pályaoőröknek nincs mit keseregniük, nincs mit panaszkodniuk, a pályaoőrök jó utra tértek és ha le nem térnek erről az utról, a célt előbb-utóbb elérik. Ha az ellenfél hadállása a pályaoőröket ma ezen az uton megállásra is kényszeríti, de a gazdasági viszonyok kényszerítő hatása alatt feltartóztatlanul fognak haladni és el is érik kitűzött céljukat.

Mert milyen is ma a pályaoőr helyzete? Jobb-e, vagy rosszabb-e, mint a fizetésrendezések előtt? *Roszzabb!* A Máv.-nál, midőn a fizetésrendezést megcsinálták, úgy 1904-ben mint 1907-ben, a pályaoőrök fizetésrendezése utolsó volt a bölcsen gondolkodó felsőbbtség előtt. Mig 1904-ben egy ostoba indokolással hagyták őket régi helyzetükben, 1907-ben is, sajnos, nem úgy gondolkoztak róluk, mint más szolgaszemélyzettről. Kinevezésük 200 koronával, a fizetésük maximuma pedig 500 koronával kisebb a többi szolgaszemélyzeténél.

Joggal kérdezhajtuk, hogy az őrszemélyzet szolgálati kötelességei mennyivel jelentéktelenebbek, mint a többi szolgaszemélyzetéi? Számos forrás van, ahonnan elő lehetne teremteni azt a kevés összeget, hogy az őrszemélyzet azon anyagi kívánságait kielégítsék, amelyek csak odairányulnak, hogy őket is egy rangsorba helyezték a többi szolgaszemélyzettel.

Ugyanígy vannak a többi körülményekkel is. Éjjeli pótlékot nem kapnak, mert a szolgálatuk megköveteli az éjjeli folytonosságot. Hát az állomási alkalmazottaké nem? Es mégis kapnak! Az aranyujtásos hivatalnok, aki félannyi éjjeli szolgálatot se tesz, mint a pályaoőr, az kap, a pályaoőr azonban nem. Szomorú adata a Máv. bölcsességének, de való.

A szolgálati idő rendezése (bár a szolgálati rendtartás bilincseit már eleve érezük) még talán valamely főfelügyelő ur asztalában pihenni édes álmait. A jogok megnyirbálásával siettek, de ami a személyzet

érdekeire legvitálisabb volna, az — késhet.

A déli vasuti pályaoőrök helyzete sem rózsásabb a Máv.-istáéknál. A déli vasutnál a pályaoőröket inkább megkorpótlékozták, mint rendezték. És ha tekintetbe vesszük, hogy ezen csekély összeg felét is nyugdíj-és nyugbérjárulék címén levonják, bátran állíthatjuk, hogy a pályaoőr személyzet az ország művészei közé tartozik. Mert nemcsak az a művészet, ha valaki természetadta tulajdonságaival produkál egyet-mást, hanem az is, hogy miként lehet egy öt-hat tagu családnak 18—20 forintból a mai viszonyok között megélni.

Csodálatraméltó, hogy a déli vasutársaság, kinek hatalmas hálózata két országra terjed, s amely vasutnak tulajdonosai Ausztria-Magyarország milliomosaiából kerülnek ki, egy pár korona kiadásnál is hatalmi és pénzügyi kérdést csinálnak. A déli vasut egyik-másik sorompóire nevének fizetését fel emelték három koronával, de a kinevezett pályaoőr nevének egy fillérrel sem. Mintha igaz volna az, hogy a nagy tőkének se szive, se lelke.

A pályaoőrök pihenő idejének rendezését a déli vasut igazgatósága is megígérte. De sajnos, az ígért beváltása a Tüköri-palotából még nem indult ki. Ugyáltszik a Dv. igazgatósága a mi nyomatékos menesztésünkre vár.

Mindezekből értsétek meg összes pályaoőr testvéreim, hogy azért kell tömörölnünk, azért kell szervezkednünk, mert az egyedülálló ember semmit sem, azonban az egyesülés nagy erőt jelent bármely hatalommal szemben.

Ébredjeteek öntudatra, mert az öntudatlan ember magábafojtja a keserűségét, némán és szótlánul türi sorsát és megadással huzza tovább az ígát. Az öntudatos ember azonban erőt nyer a lelkében a további munkára és kötelességteljesítésre.

Ha a szervezkedés minden fontosságát kitanuljátok, ha az öntudatos vasutasok küzdelméből kiveszitek osztályrészeteiket, eljön az az idő, hogy nektek is még megvirrad. Szervezkedés nélkül nincs sikeres mozgalom, szervezkedéssel pedig eredményeket és jogokat fogtok elérni.

H. J., pályaoőr.

Az állampolgárságról.

— Irta: Dr. Kadosa Marcel. —

Ki lehet magyar állampolgár?

Csakis az, aki valamely magyarországi községben illetőséggel bír.

Ki nem lehet magyar állampolgár?

Nem lehet magyar állampolgár az, aki nem tartozik valamely magyarországi község kötelekébe.

Mit kell tehát mindenképp tennie annak, aki magyar állampolgárságot akar szerezni?

Mindenképp valamely magyarországi község kötelekébe kell magát felvétenie.

Meglehet-e nem magyar állampolgárnak ilyen köteleket szereznie?

Nem lehet. Csak azt lehet elérni, hogy az illető község a folyamodónak *kilátásba helyezi*, hogy az esetben, ha magyar állampolgárrá lesz, felveszi őt a kötelekébe.

Elegendő-e ez ahoz, hogy az állampolgárságot valaki megszerezze?

Igen, ez elegendő.

Mit kell tehát mindenképp az állampolgárság megszerzésének eljárásához?

Kell mindenképp egy bizonyítvány valamely magyar községtől, amely bizonyítványban a község igazolja, hogy ő ezt meg ezt az egyént felveszi a község kötelekébe, ha megadják neki a magyar állampolgárságot.

Mit kell még igazolni?

Azt is igazolni kell, hogy a kérelmező önrendelkezési képességgel bír, magyarán szólva, hogy nagykoru.

Mivel lehet ezt igazolni?

Születési bizonyítvánnyal.

Hát ha valaki nem nagykoru, akkor az nem szerezhet magyar állampolgárságot?

De igen, csak hogy ez esetben a törvényes képviselőjének vagyis az apjának, ha pedig

nincs apja, akkor a gyámjának a hozzájárulása szükséges.

Mi a harmadik kellék?

Harmadik kelléke a magyar állampolgárság megszerzésének az, hogy a kérelmező kifogástalan erkölcsi magaviseletű legyen.

Mivel lehet ezt igazolni?

Az előljárástól beszerzendő erkölcsi bizonyítvánnyal.

Mit kell negyedsorban igazolni?

Igazolni kell azt, hogy a kérelmezőnek van olyan vagyona vagy jövedelme, amelyből magát és családját eltartani képes.

Ezt milyen módon lehet igazolni?

Különbéféleképpen. Például akinek ingatlana van, az telekkönyvi kivonatot csatol, vagy községi bizonyítványt vesz a vagyoni állapotáról. Aki például vasuti munkás, az a főnökségtől szerez bizonyítványt arról, hogy ennyi meg ennyi a keresete, hogy nyugbérre vagy nyugdíjra van igénye neki és halála után a családjának is.

Hát már most, ha valaki mindent igazolja, akkor már megszerezheti a magyar állampolgárságot az esetben is, ha tegnap óta van Magyarországon?

Nem. Igazolnia kell azt is, hogy öt év óta megszakítás nélkül lakik belföldön.

Ezt miképp lehet igazolni?

Ezt is különféleképp. Azon község vagy azon községek bizonyítványával, amelyben vagy amelyekben sorjában lakott, de talán elegendő lenne erre is a főnökség bizonyítványa, hogy ennyi és ennyi idő óta a vasut szolgálatában itt és itt megszakítás nélkül dolgozott.

Mi az utolsó kellék?

Az, hogy a kérelmező ne csak itt lakott legyen öt évig, hanem öt év óta az adózók lajstromába is be legyen vezetve.

Ezt hogy lehet bizonyítani?

Adókönyvecskével vagy bizonyítvánnyal.

Mit kell tehát a kérvényhez?

1. Községi bizonyítvány a községi kötelekébe való felvétel kilátásba helyezéséről. 2. Születési bizonyítvány vagy a törvényes képviselő (gyám) beleegyezési nyilatkozata. 3. Erkölcsi bizonyítvány. 4. Vagyon vagy kereset igazoló okmány. 5. Bizonyítvány az öt évi megszakítás nélküli belföldi tartózkodásról. 6. Bizonyíték az öt évi adófizetéséről.

Hogyan szerezhet állampolgárságot az, akinek az első három kelléke nincs meg?

Sehogyan.

Hát akinek a másik három kelléke nincs meg?

Az ilyen egyén szerezhet állampolgárságot, ha valamely magyar állampolgár a magyar törvények szerint örökbe fogadja és az örökbe fogadó igazolja a maga részéről a 4 és 6 alatti kellékeket.

Ezekon kívül még mi szükséges a kérvényhez?

Csatolandó még az esetben, ha a folyamodó nő, a házasságlevele, és ha gyermekei vannak, ezeknek születési anyakönyvi kivonata. Ha pedig a folyamodó eredetileg osztrák állampolgár volt, akkor igazolni kell az osztrák állam kötelekéből való elbocsátást is, amelyet az osztrák kormánynak láttamoznia kell.

Kéhez kell benyújtani a kérvényt?

Az alispánhoz avagy ha valaki törvényhatósági joggal felruházott városban lakik, akkor a polgármesterhez.

Milyen bélyeg kell a kérvényre?

Négy koronás.

Kell-e még egyebet is fizetni?

A községi kötelekébe való felvételért a községek bizonyos összeget igényelnek, amely változó. Egy helyen több, másutt kevesebb. Ezt az összeget azonban a községek méltánylást érdemlő körülmények között el is engedik.

Milyen legyen a kérvény?

A kérvény, amint láttuk, nem mindenkinél egyformán hangzik. Változik aszerint, amint a folyamodónak a személyi viszonyai különbözök.

Ha a szükséges okmányok megvannak, ki ad a kérvény elkészítésére utbaigazítást?

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége, Budapest, VII., Garay-utca 16, I. em., 6. ajtó.

A Máv. fogyasztási szövetkezet

legutóbbi közgyűlési határozatnak megfelelően megkezdette a tagértekezletek rendezését úgy a fővárosban, mint a vidéken.

Folyó hó 11-én este az északi főműhelyben alkalmazott szövetkezeti tagok a munkásválasztmány egybehívására tartottak tagértekezletet a műhelyi étteremben, melyet a főnökség erre a célra átengedett.

Az értekezleten a fogyasztási szövetkezet igazgatósága képviselőitében Skrabák László és László Sándor felügyelő bizottsági és Ujvári Henrik igazgatósági tagok jelentek meg.

A szövetkezet régebbi és az elmúlt évi működéséről Skrabák József felügyelő bizottsági tag tartott rövid beszámolót.

Beszédében vázolja a múlt évi nagyon természetellenes általános üzleti alakulásokat, amelyek egyáltalán nem voltak kedvezők oly irányban, hogy a szövetkezet a tagok érdekeit kellően előmozdítsa.

Mindezek dacára azonban sikerült az üzleti évet a múlt évet is meghaladó eredménnyel zárni.

Rámutatott arra is, hogy a szövetkezet ellen ismeretlen helyről jövő támadások és rossz hírek minden alapot nélkülöznek, és ha a kedvezőtlen üzleti konjunkturák folytán ez év folyamán a szövetkezet egyes fogyasztási cikkekben nem is tudott olcsóbb lenni a külkereskedelemmel, mégis sikerült a tagokat a tiszta és hamisítatlan áruival kielégíteni.

Ezután László Sándor felügyelő bizottsági tag ismerteti nagyobb vonásokban a szövetkezet gazdasági helyzetét.

Szám adatokkal bizonyítja, hogy a szövetkezetnek jelenleg 15.000 tagja 22.000 üzletrésszel van érdekelve, ami 440.000 korona alaptőkének felel meg akkor, ha mindaz befizetve volna.

Tény azonban az, hogy ebből állandóan csak mintegy 380—400 ezer korona van befizetve, a többi 40—60 ezer koronát a tagok kölcsönképp kivették.

Kimutatja továbbá azt is, hogy ezen tőke nem elégséges egy ilyen nagyszabású vállalat vezetéséhez akkor, ha a tagok érdekét szem előtt tartva, a piacon továbbra is mint készpénzvevő akar szerepelni.

A szövetkezet az utóbbi három év alatt négy új árudát nyitott, vidéken lakó tagjai részére. Ezen négy új árudába — tekintve, hogy a debreceni részére egy 40 ezer koronás építletet is kellett építeni — mintegy 100—110 ezer koronát fektetett be. Az áruk díjtalan házhoz szállítása, továbbá újabb árucikkek bevezetése ismét vagy 30 ezer korona befektetést igényelt.

Hozzájárult ehez, hogy a nagytőkés szövetkezeti tagok, akiknek 10—30 ezer korona értékű üzletrészüket volt, a 4%-os osztalék vagy tán egyéb ok miatt is, tőkéjüket a szövetkezettől visszavonták. A befektetések és a tőke visszavonás folytán mintegy 300 ezer korona vonatott el a szövetkezet forgó tőkéjéből.

Az ilyen módon kivonuló nagytőke, amíg benn volt, a szövetkezetnek csak kárt okozott, mert azt a forgalmába be nem vonva, bankban helyezte el és kapott érte 3-6% kamatot, amíg a szövetkezet ugyanezért a pénzért 6%-ot fizetett ki kamat fejében.

A szövetkezetnek az ugynevezett nagytőkések pénzével együtt, a mai tényleg befizetett mintegy 400 ezer koronájával szemben annakidején 650—700 ezer korona befizetett üzletrésze volt, amelyből 200 ezer korona hevert a bankban felhasználatlanul.

Hogy a tagok igényeit kielégítsük a fentebb említett és a még kilátásba helyezett terjeszkedés céljaira újabb árudák megnyitására szükséges volna mintegy 600 ezer korona befizetett üzletrész, amit oly módon kíván az igazgatóság beszerezni, hogy a 15.000 tag egyes üzletrészt 20 koronáról 30 koronára kéri emeltetni, ami 450 ezer koronát eredményez, a többi 150 ezer korona pedig már most is benn van, ha a tagok számánál 70 ezerrel több üzletrészt csak a

régi 20 koronás értékkel vesszük is számításba.

Az igazgatóság előtt erre vonatkozólag két tervezet fekszik, az egyik szerint ezen tőkeemelés oly módon volna keresztülviendő, hogy a tagokra eső kamat és osztalék mindaddig ne fizetessék ki, amíg az által az üzletrész meg nem kétszereződött, ezen a módon a tőke emelése csak hosszabb idő múlva lenne keresztülvihető, pedig arra a fentebb említett okokból a legközelebbi szükség van.

A másik szerint az első üzletrész 20 koronáról 30 koronára emeltetnék fel és ezáltal 5 hó múlva a szükséges összeg a szövetkezetnek rendelkezésére állana.

Ezen terv szerint a tag csak egy, vagyis első üzletrészével venne részt a szövetkezet üzletében és csakis ennek értéke erejéig viselné a terheket, ha több üzletrészt kívánna jegyezni, ez mintegy takarékbetét szerepelne, amelyet bizonyos meghatározott felmondási idő után bármikor kivethetne. Ezzel a tagoknak szolgálatot vél teljesíteni, hogy megtakarított pár koronájukat gyümölcsözően aként helyezhessék el, hogy ahhoz bármikor hozzányulhassanak.

Az igazgatóság valószínűleg ez utóbbit fogja a közgyűlésnek elfogadásra ajánlani. László Sándor után Ujvári Henrik igazgatósági tag a tagokat összetartásra és a szövetkezet támogatására hívja fel.

Felszólaltak még Sebestyén József és Stern Fülöp tagtársak, az előbbi a tagok figyelmét a termelőszövetkezetre hívja fel, az utóbbi az igazgatóságnak bizalmat szavaz és felkéri, hogy a tagok támogatása mellett emelje a szövetkezetet olyan nivóra, hogy az a tagok jogos kívánalmainak mindenkor meg tudjon felelni.

Ezzel az értekezlet véget ért.

•

Mindezek a tervek azonban olyan természetűek, hogy ezeknek a keresztülvitelét meg kell előznie a tagok kellő felvilágosításának, hogy ezzel mintegy bevonassék valamennyi tag a fogyasztási szövetkezet élet fejlesztésébe, mert csak akkor fejlődhet virágzó, modern és a tagok igényeit teljesen kielégítő szövetkezetté, ha a tagoknak alkalmuk nyílik megismerni a szövetkezés eszméjének a jövőre való hatását; ha tudatára ébrednek annak, hogy a szövetkezet is eszköz a munkásság kezében a jövő boldogságáért folyó küzdelemben.

LEVELEZÉS.

Piski. Piskin az V. osztály egyik művezetője, névleg Németh Gyula, oly ember telen bánásmódban részesíti az alárendelt munkásokat, hogy galád eljárása reánk nézve már tilrhetetlen.

Ugyanis a műhely területén kívül, majdnem egy kilométer távolságban van egy csonka vágány, amelyen a futójavításra utalt kocsik állanak. Ide jár ki naponként Németh művezető, hogy a végzendő munkát felvegye az utalványokra.

Megtörtént múlt hó 30-án a 48.500. sz. kocsinál, hogy 3 darab ajtóburkolat hiányzott és ezek helyett új vétetett fel, de az ócska burkolatok is megvoltak, amelyeket idegen kéz a kerék talpára helyezett és amelyek a kocsik széttolása alkalmával is megmaradtak előbbi helyzetükben, mert a végük megakadt az ágyvezetékben, és onnan így le nem hullhattak.

Az új burkolat felvétele után meglátta Németh művezető a kerék talpán lévő ócska burkolatokat, ezért durván rátámadt a munkásokra, hogy őt be akarják csapni, félrevezetni, az intézetet pedig megkárosítani, mert ő abban a véleményben volt, hogy az ócska burkolatdeszkák odahelyezése a javítást eszközölő munkások műve volt, hogy ezzel elérjék az újítás felvételét.

Ezek után a művezető rögtön szaladt az osztályfőnök urhoz jelentést tenni, aki azután staturálisabban megkezdte a vallatást, valamint kísérletet végeztetett, hogy vajjon leeshet-e

önmagától a burkolat. Amidőn pedig nem esett le, akkor — éppen úgy, mint a középkorban a tűzpróbával — kijelentette az osztályfőnök ur is, hogy csalás és rablás esete forog fenn.

Hiába védekeztek eme feltevés ellen a munkások. Hiába mondták, hogy ők nem tudják, miként kerültek a deszkák a kerékre, a vád alól nem tisztázhatták magukat, mert csak munkások voltak s szavuknak nem sok súlyt adtak.

Megjegyzendő, hogy a tolatást a csonkán maguk a munkások végzik, 5 lakatos és 1 asztalos; mielőtt napi rendes munkájukat megkezdénék, előbb tolatniok kell, úgy hogy anig a tolatást bevégezik 1/4 óra, mert néha 30—40 kocsi is beállítatik javítás végett. Tessék kiszámítani; 5 ember ötnegyed órát vesztett fejéknél munkaidejéből, az 6 óra és 15 perc összesen és ezen munkáért nem kapnak semmit.

Németh urnak ajánljuk valami hidegvizkurát, mert roppant ideges; ő Brassóban is volt egy bizonyos ideig alkalmazva, de azok hamar megszabadultak tőle. Azok becsületre tanították, ha visszaemlékszik.

A legújabb cselekedete Németh urnak, hogy egy munkástársunknak, akinek özvegy anyja és nővére súlyos betegen feküdtek a lakásukon, megtagadta a kért fél napi szabadságot, mert az illető inspekciós tűzoltó volt és a délutánt óhajtott a betegek mellett tölteni, miután éjjelre bent kellett lennie a műhelytelepen. Németh ur azonban nem ismerve a humanizmus törvényeit, megtagadta a pár órai szabadságot, holott módjában lett volna teljesíteni, miután délután az összes tűzoltói szolgálatra kiképzett munkások bent voltak amugy is a műhelyben.

Az elmúlt hét folyamán egyik munkástársunk, ki egész nap az esőben dolgozott a gőzfűtés javításán, mivel a ruhája teljesen átázott, délután 5 órakor kért Németh urtól kimenő bárcát, aki azonban előbb megtapogatta, hogy igaz-e, amit magáról állít munkástársunk s csak azután adott szabadságot az illetőnek.

Amidőn egy másik munkás ugyancsak hasonló okból kért szabadságot, az illetőtől már megtagadta, holott a legnagyobb embertelenség ilyen borig átázott emberektől megtagadni a saját kárukra kért szabadságot.

A futójavításon dolgozó asztalos pedig vasárnapi napra kért szabadságot, azonban a munka sürgőssége miatt tagadta meg, holott munkástársunk helyett berendelhetett volna mást is, mert ő már szombaton délután kérte a szabadságot.

Németh ur, aki egyuttal tűzoltóparancsnok is, berendeli vasárnap délelőtt a munkásokat fecskendőt pucolni stb., ami más parancsnok idejében elő nem fordult.

Ilyen inhumánus Németh ur bánásmódja a munkásokkal szemben, akiknek elkeseredésénél csak a gyűlöletük erősebb, ki tudja mire fog vezetni, ha tovább is ilyen viselkedést fog tanusítani becsületes munkásokkal szemben. A következményekért mindenestre viselje ő a felelősséget.

A munkások között máris olyan elhatározás fogamzott meg, hogy az összes munkások által (kivéve Pichol Emiléket) aláírt kérvényben kérjék az igazgatóságtól, hogy szabadítsa meg őket Németh urtól, akinek minden tevékenysége odairányul, hogy a munkásokkal meggyűlöltesse az egész intézetet összes felsőbbiségekkel egyetemben.

Brassó. (A kis izé.) A francia írónak, Daudet Alfonznak van egy ily című ifjusági regénye. A brassói műhelynek is van egy ifju alművezetője: Siegel János, akis „izé“.

Érthetetlen, hogy még mindig nincs ki nevezve, pedig folyton spiclikedik.

Kanállal szeretné megenni a szervezett munkásokat, ugyannyira, hogy a most felszabadult inasoknak is egyre hajtogatja: „Izé! Ha be mer állani abba az izé szövet-ségbe, akkor magát, izé, felakasztom.“

Jobban szeretné Siegel ur, ha a szentekhez állnának be a munkások, hogy ez mire jó, azt láthattuk a szentek vasárnapi

ülésén, ahol Siegel ur az ott lévő munkásokat még csak fejbiccentéssel sem köszöntötte, holott a műhelyfőnök, aki rangban is meg tudásban is van akkora, mint Siegel ur, a munkások egyikének-másikának még a kezét is megszorította. A kis izé különben azt is kijelentette, hogy ezentul minden cigaretta nem két, hanem öt koronába kerül. Siegel ur, ne izéljen! Hogy az Allah ne engedje megrövidülni a kis izé árnyékát.

Szombathely. (Levél Kossuthhoz.) A szombathelyi szertár napszamos munkásai több ízben a nyilvánosság elé tárták nyomoruságos helyzetüket, amelyet a felsőbbség rosszakarata idézett elő: a helyzetük javítását célzó rendelet be nem tartásával. Miután eredményt így sem értek el, egy levelükkel egyenesen Kossuthhoz fordultak, azt gondolták, hogy azonnal meg lesz a 20—40 fillér béremelés, úgy amint a 3. számú hiv. lapban közölt rendelet előírja. A levél egy melléklettel meg is jött az üzletvezetőséghez. A munkásság össze is lett hivatva, hogy felolvassák nekik az eredményt. Felolvasták a Kossuthhoz intézett levél tartalmát, azonban hogy Kossuth arra a levélre hogyan hívta fel az igazgatóság figyelmét és az igazgatóság mily rendeletet adott a szombathelyi üzletvezetésnek, azt már nem olvasták fel, elég az hozzá, hogy 6 munkás, 20—25—30 év óta szolgálók kaptak a 20—40 fillér helyett **10 fillér béremelést**, míg a többi munkás elégedjék meg azzal az ígérettel, hogy akordba lesznek elszámolva.

Munkástársak, emlékezzetek egy kissé vissza, amidőn minden felebbvalótok (mondjuk többen vannak mind ti), erőszakkal kényszerítették benneteket 1907 őszén, hogy l pjetek át a szentek közé, azonnal érvénybe lép az igazgatóság által 1907. 3. sz. hivatalos lapban kiadott rendelet, amely részletekre 20—40 fillért ír elő, mind béremelést. Akkoriban néhányan közületek átléptek a szentekhez, de bizony azok sem kaptak semmit, most meg kaptatok volna, de a pénz máshova is kell, nem nektek. Vonjátok le ebből a tanulságot; jöjjetek mindnyájan az osztálytudatos szervezetbe! Legyetek jó katonák, harcoljatok a proletár testvéreitekkel, akik épp oly elnyomottak és kizsákmányoltak, mint ti. Amig idegenkedtek azoktól a testvéreitektől, akik a szocializmus zászlaja alatt küzdenek: mindaddig nyomorgás és nélkülözés vár reátok, de ha a megismeritek annak az eszmének az igazságát, akkor erősebbekké váltok, mert az igazság az erőt ad és felemel.

A szombathelyi osztálytudatos vasutasok.

Debrecen. (Amikor havazik.) A Máv. azt mondja, hogy nála rendezettek a viszonyok. Természetesen első sorban a munkaidő. Azt is állítja, hogy a munkaidő nem végtelen. Mindamelllett megkívánja, hogy minden eshetőségre készen, elegendő munkás tartózkodjék a laktanyákban, még éjnek idején is.

E hó elején egy éjjel azonban kevés pályamunkás volt a debreceni laktanyában. Siettek haza a munkások az asszonyhoz, gyerekekhez, a keservesen megkeresett garasokkal.

Csakhogy véletlenül vagy Szent Péter bölcs akaratából, megeredt a havazás.

A pályafelügyelő dult-fult mérgében, amiért a munkások nem szagolták meg eleve, hogy az éjjel még hó is lesz és amiért nem tartózkodtak a laktanyákban.

Volt is aztán ne mulass másnap reggel! Vagy 40 embert 4—4 napi sétára küldött, 7-et pedig 3—3 koronára büntetett. Négyéves munkásoknak meg tudtul adta, hogy szerzett jogait elvesztették s szolgálati idejüket újból kezdhetik.

Tyűh azt a Kirielejzumát, pályafelügyelő ur, ne mókázzék már kigyelmed. Honnan szedte elő azt a büntetési nemet? Melyik pragmatikából betűzte ki? Avagy a debreceni pályamunkások részére ön szerkesztett egy külön rendszerű, önönmaga biráskodásu fegyelmi bíróságot?

Hiszen már a kenyere javát is megette s erővel neveltségessé akarja tenni magát a munkások előtt?

Farsangi tréfát üz, ahelyett hogy tekintélyét igyekezze öregbiteni?

De tegyük csak félre a tréfát és nézzük a dolog komolyabbik oldalát.

Negyven embert 4 napi sétára küldött a kálomista Rómának vasuti kisistene. Átlag 2 korona napi keresetét véve alapul, minden egyes ember 8 koronát veszített, 40 ember összesen 320 koronát. Hozzávéve 7 ember 3—3 koronás büntetését, 341 koronájába kerül a munkásságnak a hó vagy a pályafelügyelő ur rossz kedve. De vajjon mit szól ehhez a kis számvetéshez a vasuti és hajózási főfelügyelőség?

Székesfehérvár. (Pályafentartási és raktári munkásokról.) Ugy a pályafentartásnál mint a raktárnál előforduló téli munkacsökkenésnek nem a szerződésben foglalt módozatok szerint járnak el az arra hivatottak a munkásokkal szemben, mert amíg az egész nyáron — tehát az aratási időben is — az ott dolgozó munkásokat a legelső munkacsökkenéskor szabadsággalják, addig a nyári munka után, tehát őszszel fölfogadott, különösen horvátajku munkásokat, az egész télen foglalkoztatják. Így a helybeli, de még nem állandó, azonban már két év óta is ott dolgozó munkásokat, akik a nyári aratási időt is ott töltik a vasutnál, vagy az egész télen nem foglalkoztatják, vagy csak a legkritkább esetben adnak részükre munkát.

Különösen az az embertelen eljárás izgatja fel mindkét helyen a munkásokat, hogyha például valaki déli 12 óráig dolgozik, nem mondják meg neki — ha a munka megcsökkent — hogy délután ne jöjjön munkára, hanem a délutáni munka megkezdésekor jelentik ki előttük, hogy „visszamehetnek, mert nincs munka“, mintha azt délben nem mondhatták volna meg.

Igy a visszaküldött munkások szégyen fejjel restelnek hazamenni, hanem a felejtőbbvalók jóakaratóból elmennek a kocsimába és a délelőtt keresett bérüket elisszák vagy elkártyázzák.

A raktárban *Hübscher Jakab* raktármester „ur“ „kezeli“ atyaiilag a munkásokat. Neki a munkás csak „disznó paraszt“, a legszébb atyai intés pedig „az apátok istenét, mehetek panaszra az uristenhez, vagy akár a szövetségbe!“

Az igazgatóság sértve érezte magát, amikor emlékiratunkban tisztességes bánásmódot kértünk. Az 1907. évi tavaszi raktári sztrájk alkalmával a munkások csak úgy voltak hajlandók munkába állni, hogy Elefanti felügyelő ur megígérte, hogy Hübscher „urat“ utasítani fogja tisztességes bánásmódra. Azóta is valamennyi munkása panaszkodott rá, hát hol marad a tisztességes bánásmód? Vagy ni tanítsuk meg reá?

Üszög. (A mozdonyfelügyelő sétára büntet.) Hallatlan dolgokat művel az üszögi fűtőház mozdonyfelügyelője.

Habár a pragmatika világosan előírja, hogy mindenféle magánmunka végeztetése szigorúan tiltva van, mégis ennek ellenére nemcsak végeztet magánmunkákat, hanem még súlyosan megbünteti azokat, akik vonakodnak ezirányu rendelkezését végrehajtani.

A múlt hóban is egy munkást 8 napi sétára büntetett, mert kijelentette, hogy ő többé nem megy hozzá szemet, fát és vizet hordani.

Egyébként is oly hajszárkodást visz véghez, amely valóban botránys.

Ha valamelyik munkás egy darab kenyeret eszik, akkor az illetőt megfenyíti sétabüntetéssel.

Hitvány eljárása egyformán érinti valamennyi munkást.

Az ipari munkásokat agyonhajszolja a munkában. Ha valami munkát kiad, akkor mindig hozzáfűzi: „ennek meg kell lenni, ha mindig egész éjjel dolgoznak is rajta“. Arról azonban hallani sem akar, hogy az éjjeli munkáért a miniszteri rendelet alapján előírt díjazást engedélyezze.

Jellemző különben ennek az „urnak“ a

természetére, hogy még a saját kartársaiiva is örökösen civakodik.

Amit bizonyíthatnak a M. P. V. mozdonyfelügyelője, Máv. számtiszt, szertárfelügyelő, szénfelügyelő, akikkel szintén a legdurvább módon érezte műveltségének alacsonyosságát.

A pragmatika legfelsőbb örei figyelmébe ajánljuk ezeket a pragmatikaellenes visszaéléseket.

A mozdonyvezetők áprilisi közgyűlése.

A mozdonyvezetők szövetségének egyik vezetőemberétől vesszük a következő sorokat:

A mozdonyvezetők öntudatos része komoran tekint az áprilisi közgyűlés elé.

Forduló pont? . . . vagy temetés? . . . vagy talán még újabb megaláztatás? . . . Ezt kérdezi az öntudatos, komoly elem néma tekintete.

Ti, tisztelt vezetőségi tagok és a helyi megbízottak azon része, akiket a vezetőség levéllel rendel be a gyűlésre, nincs bennetek egy szemernyi becsületérzés?

Nem féltetek a közmegegyezéstől? Vagy tényleg több bennetek a lelki eltompultság, mint a rosszakarat?

Akárhogy legyen is a dolog, a bizalmi-állásra nem vagytok méltók.

A ludak is csak egyszer érvényesültek: amidőn gágogásukkal Rómát mentették meg.

Ma abban a korban élünk, ahol csak ünneztetés, komoly munkával vivhattok ki magatoknak és kartársaitoknak megbecsülést, jobb létet; méltányosságból az atyai-lag (!?) gondoskodó felettes hatóság még azt is elveszi, ami keveset a multban a mozdonyvezetői kar elért.

A tények bizonyítanak.

Mutassatok fel csak egyetlen picike kis pontot, amelyre elfogulatlanul reá lehet mondani: ez vívmány.

Talán a gyakornokok 3 korona napidija? Hát ez is hér?

Talán a gyakornokok 2 év alatti kinevezése?

Erre feleljenek azok, akik már 8 éve gyakornokok.

Talán a külön státusz?

A másodosztályu szabadjegy?

?? ? ? ? ? ? ? stb.

Ennyi kérdőjel, ennyi kérdés. De nem merünk kérdezni . . .

Ilyen „működéssel“ oda juttatjátok a mozdonyvezetői kart, hogy erre a lelket és testet ölü állásra még fegyencet sem kaphat az illetékes fórum.

De nem akarok vádaskodni, mert a főbűnösök maguk a tagok.

Mert ahol megtűnnek egy elnököt, aki kötött állásban van, mint egy bepólyázott csecsemő, ahol a lap, amely hivatva volna a közérdeket képviselni, arra a sorsra jftott, mint a hüvelyébe rozsdásodott kard, ott nehéz tanácssal szolgálni mert nagyon bajos állapot, amikor „vak vezet világtalant“.

Hát még ha végigtekintünk a helyi megbízottakon! Egy része mozdonyfelügyelő, a nagyobb része mozdonyfelügyelő-jelölt. Ez a legsajnálatosabb.

Tudja-e azon egyén ott a közérdeket képviselni, ahol ellentétes érdekek forognak fenn? — Nem!

A mozdonyfelügyelő érdeke nem azonos a mozdonyvezető érdekével, mert ő képviseli a felsőbbség érdekét a mozdonyvezetővel szemben. Ő a munkaadó megbízottja.

Férfiass kötelességévé teszem a mozdonyvezetőknek, hogy most, amikor tényleg válaszon áll a szövetség sorsa, titkos választás útján válasszák meg a helyi megbízottakat, épp úgy a tisztikart is, mert ha ezt most elmulasztják, ne vessenek aztán senkire, mert önmaguk assák meg holdogulásuk sirját, mert a szövetség elveszti tulajdonképpen jellegét és lesz, *amivé fajult*, egyesek *kaszinója*.

Lesz Milano, Bordeaux, aradi majális... akartok-e még többet?

Ha igen, akkor cselekedjétek!

De ne memorandumozzatok!

Mert ez a memorandum jelenleg csak arra való, hogy az áprilisi közgyűlés hangulatát simogassa a vezetőség.

Fázik a közgyűléstől, pedig alighanem melege lesz, mért a mozdonyvezetők érzik, hogy az ő sorsuk lejtőre jutott s rohan lefelé a szakadékba. Ezt okvetlen meg kell akadályozni.

A memorandum-játékosdi nem fogja elterelni a közfigyelmet a választásokról.

Az ily memorandum-szédelgessel csak ideig-óráig lehet célt érni.

Mi is volt az aradi ünnepi vonatot vontató mozdonyra írva?

„Korszellemben előre!”

De hát a vezetőség nem tehet arról, hogy Aradon a mozdonyt megfordították.

A szentek cáfolnak.

A Vasutas Szövetség mult heti lapjában a következő nyilatkozat jelent meg:

Nyilatkozat.

A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetség központi vezetősége ezenel kijelenti, hogy a „Magyar Vasutas” című szociáldemokrata hetilap 4-ik számában megjelent azon állítás, miszerint Batthyány Tivadar gróf, a Vasutas Szövetség elnöke a saját reklám céljaira 10.000 koronát felhasznált volna a Szövetség pénzből, tendenciózus hazugság.

Bár Batthyány gróf személyére való tekintettel, nem szívesen állunk ilyesmivel elő, mégis ezen gyalázatos hazugsággal szemben, ki kell jelentenünk, hogy elnökünk testet-lelket ölt önzetlen fáradozásáért soha semmit sem kért és nem is kapott semmi néven nevezendő célra.

Aki ilyesmit állít, az vagy nem ismeri Szövetségünk beléletét, vagy szándékosan hazudik.

Budapest, 1908 február hó 11-én.

A központi vezetőség:

Nádassy József
ellenőr.

Lorber József
titkár, ügyv. alelnök h.

Dr. Fdbián László

központi jegyző
a szövetségi közlöny szerkesztője.

Lányi József
számvizsgáló.

Szatmáry Lajos
főszámvevő.

Vonyavka Károly
számvizsgáló.

Faludi József
pénztáros.

Ami legelőször szemünkbe ötlük az az, hogy a nyilatkozat gyártói között nem látjuk Seide Artur nevét.

Hát négy heti idő sem volt elegendő arra, hogy Seide Arturt a bizalmi nyilatkozat aláírására rábeszéljék? Ezzel szemben tudjuk, hogy a szenteknek az leend a védekezésük (amit eltussolni szerettek volna), hogy Seide lemondott.

Amde mi ismerjük Seide Arturt, ha másnak nem, hát annyira jó bürokratának, hogy felmentésig tudja kötelességét és ellátja teendőit.

Ha tehát nem írta alá ezt a nyilatkozatot, akkor ez csak azt jelenti, hogy Seide ur ebben a dologban sem azonosítja magát a vezetőséggel.

Ha a szentek ma már nem adnak erre semmit, nekünk ez is szempont.

A másik szempont, hogy négy hét után a grófi szakáll bizalmi nyilatkozatok mögé bujik és ezen az uton akarja tisztázni magát azon súlyos vádak egyike alól, amelyeket nem is mi, hanem a „Fuvarozó Munkás” közölt s amelyből a cikket mi csak átvettük.

Miért nem mert az illetékes fórum elé menni laptársunk ellen az „önzetlen” grófi elnök, vagy ha már bizalmi nyilatkozatok

mögé bujt, miért nem cáfoltatta meg legalább az összes többi vádat, amelyeknek legkisebbje is súlyosabb ennél a vádnál?

Vagy talán arra már ez a csonka vezetőség sem kapható, hogy a grófnak ilyen erkölcsi bizonyítványt állítson ki?

De van egy harmadik szempont is. És ez a döntő.

Mi ugyan egy másik lapból vettük át a cikket és így e részt is, de úgy tudjuk, hogy a cikkben igazság van.

Erőltesse csak meg emlékezetét a t. bizalomgyártó társaság s emlékezzék vissza a november 4-iki szentkoronás vezetőségi ülésre, amelynek egyedüli tárgyaként a pragmatika volt kitűzve.

Tárgyaltak-e egy betűt is ez ülésen a pragmatikából vagy nem telt-e el az egész idő azzal, hogy a grófnak nem tetsző egykét embernek bizalmatlanságot, a szakállnak pedig bizalmat szavaztak, holott alapszabályaik szerint erre ennek az ülésnek joga sem lett volna, mert ez a közgyűlés elé tartozott volna.

Ez a gyűlés, tekintettel arra, hogy minden tagnak két napra 16 korona napidíj jár, legalább 5000 koronába került. Ezt követte a szegedi gyűlés, ahol szintén csak ennek folytán szükségessé vált választásról és grófi bizalmi nyilvánításról volt szó. Már most, ha nem is számítjuk azt, hogy hány ezresbe került ennek a gyűlésnek az „előkészítése” abban az irányban, hogy a szakáll iránti bizalommal eltelve alakuljon meg és ennek költségeit is csak 5000 koronára taksáljuk, akkor 5+5=10 lévén, kijön az a 10.000 korona, amelyet a cikk szerint a gróf ur „arra használt fel, hogy bizalmat szavazzon magának”.

Ha pedig azt találnák a t. bizalomgyártók mondani, hogy erre a két gyűlésre a szövetség belső egyetértése érdekében volt szükség, akkor erre csak azt feleljük, hogy látjuk, mint dühöng az „egyetértés”, a két gyűlés óta a szövetségben. Seide a bizonyítéka. A különbség a két eset között legfeljebb az, hogy azelőtt a „semmit sem kérő grófnak” nem tetszettek a vezető emberek, most pedig Seide jelentette ki, hogy „nem marad együtt ezzel a bandával”.

Ebből is láthatja a t. laptársunk, hogy nagyon is ismerjük a „szent szövetség beléletét”.

Egyébként nyilatkozatunk után szívesen várjuk a gróf ur sajtópörét.

VEGYES.

Vesztességünk. Kvassay József nyugalm. áll. kocsitisztító február hó 13-án temették. Munkástársai szép számmal vettek részt a temetésen, a helyi csoport pedig koszorút helyezett sirjára.

Köszönetnyilvánítás. Fogadják ezuton is köszönetemet egy a dalárda tagjai, valamint azon munkástársaim, akik szegény boldogult atyám temetésén részvételükkel megjelenésükkel kifejezték adtak.

Szolnok, 1908 február. Kádas Károly fényező.

MULATSÁGOK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége a márciusi napok emlékére 1908 március 15-én, vasárnap este táncal egybekötött

márciusi estélyt

rendez az Intim-Színház összes helyiségeiben (VIII., Főherceg Sándor-tér). Részleteket a meghívók nyujtanak.

Belépő-díj személyenként 1 kor.

Szerkesztői üzenetek.

S. Gy. Eltesszük. Alkalmilag szemelgetünk belőle.

Nyilatkozat beküldőknek, Sziszek. Jövő lapban foglalkozunk az ügygel.

Méhkerék. A szabadjegyek arcképes igazolványok nélkül is érvényesek. Hiszen éppen a multkor panaszkodtunk, hogy a nagy girrel-garral hirdetett arcképes igazolványokat még máig sem bocsátották ki.

Üszög. Az éjjeli munkáért külön díjazás jár önöknek. Hivatkozzanak az 50-es számú hivatalos lap ezirányú rendeletére. Ha megtagadják önökötől a díjazást, akkor az összes erre vonatkozó adatokat — az illetők neveivel együtt, akiket árelem ért — küldjék be a Szövetségnek, hogy ügyükben eljárhassanak.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, VII. Nyár-utca 1.

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közlöttékért a kiadóhivatal nem vállal felelőséget

FRIEDMANN HERMAN

törvényszékiileg bejegyzett órásmester
Budapest, VIII., Vas-utca 19.
(A Rókus-kórház közelében.)

Ajánlja 3 évi jótállás mellett a legpontosabban kipróbált, jól járó

„VASUTI ÓRÁT”

Ára 7 korona.

Ezen órát utánvétel mellett, vagy a pénz előzetes beküldése ellen szállítom. — Meg nem felelő óráért a pénzt visszaadom.

SERTÉSPOR.

Sertése szépen fejlődik, gyorsabban nő, hamarabb hizik és egészséges marad, ha eleségébe naponta világhírű **MANHATTAN sertéstápporunkból** csekély mennyiséget ad. 5 kilós postacsomag 5 korona postautánvétellel. — **Hasznos tanácsadó** házi állataink hizlalása és táplálásához valamint, ezek betegségeiről s ettől való megóvhatásukról című, minden gazdának nélkülözhetetlen tanulságos könyvet minden rendeléshez ingyen mellékeljük.

MANHATTAN Vállalat
Budapest, VII., Verseny-utca 6. sz.

5 kilós postacsomagok ezrivel küldetnek szét a világ minden részébe.

Kedvező alkalom!

6 koronáért

küldök 4 és fél kiló (kb. 50 darab)
:: kevéssé megsérült, finom, enyhe ::

pipereszappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. — A pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétellel küldi:

Auffenberg József
Budapest, VII., Verseny-utca 6.

FIGYELEM! Felkérjük munkástársainkat, hogy a lapunk ezen számából küldött agitációs példányokat, minél szélesebb körben terjesszék; s hívják fel a vasutasság figyelmét a legfelső felelőségi bíróság első ítéletére.